

III

(Valmistavat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

Euroopan alueiden komitean lausunto — Kohti kiertotaloutta: EU:n jätehuoltolainsäädännön uudelleentarkastelu

(2015/C 140/08)

Esittelijä:	Mariana Gâju, Cumpănan maaseutukunnan pormestari (Constanța lääni), (RO, PES)
Viiteasiakirjat:	Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Kohti kiertotaloutta: jätteen Eurooppa COM(2014) 398 final Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY, pakkauksista ja pakkajätteistä annetun direktiivin 94/62/EY, kaatopaikoista annetun direktiivin 1999/31/EY, romuajoneuvoista annetun direktiivin 2000/53/EY, paristoista ja akuista sekä käytetyistä paristoista ja akuista annetun direktiivin 2006/66/EY ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 2012/19/EU muuttamisesta COM(2014) 397 final – 2014/0201 (COD)

I. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

A. Kohti kiertotaloutta

1. on tyytyväinen, että komissio on pannut alulle joukon kiertotalouteen liittyviä toimenpiteitä⁽¹⁾. Ne muodostavat Euroopan unioniin yhteiset ja johdonmukaiset puitteet resurssien tehokasta käyttöä varten. Alueiden komitea korostaa, että niiden toteutus edellyttää poliittista muutosvalmiutta, pitkän aikavälin investointipolitiikkaa ja -suunnittelua, kansalaisten tietoisuuden lisääntymistä ja vahvempaa sitoutumista sekä asennemuutosta resurssien suhteen. Komitea tähdentää lisäksi paikallis- ja alueviranomaisten avainasemaa laajemmin kyseisten politiikkojen yhteydessä, mutta myös niiden toimeenpanossa ja arvioinnissa⁽²⁾.

2. pitää kiertotalouteen siirtymistä ehdottoman tarpeellisenä sekä tiedostaa siirtymisen edut sellaisina kuin korkean tason eurooppalainen resurssitehokkuusfoorumi on asian esittänyt⁽³⁾. Alueiden komitea muistuttaa, että tämä on loogista jatkoa sitoumuksille, jotka on tehty etenemissuunnitelman ”Kohti resurssitehokasta Eurooppaa” yhteydessä EU:n seitsemännessä ympäristöalan toimintaohjelmassa. Komitea korostaa, että kiertotalouden luominen on välttämätöntä, jos kaikki resurssitehokkuustavoitteet halutaan saavuttaa ja jotta talous saadaan takaisin kasvu-uralle ja vähemmän riippuvaiseksi primaariraaka-aineista, siten että toiminnan tuloksena suojellaan ympäristöä paremmin.

⁽¹⁾ COM(2014) 398 final.

⁽²⁾ CdR 140/2011 fin.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/re_platform/index_en.htm

3. on siksi erittäin huolissaan komission joulukuussa ilmoittamasta aikeesta vetää pois säädösesitys, jolla edistetään kiertotaloutta muuttamalla useita jätteenalan direktiivejä. Komitea katsoo, että kyseinen ehdotus, jonka työstämiseksi kaikki EU:n toimielimet ja sidosryhmät ovat jo nähneet huomattavan paljon vaivaa, on kaiken kaikkiaan tasapainoinen kompromissiteksti. Komitea muistuttaa tässä yhteydessä, että sekä Euroopan parlamentti että ministerineuvosto samoin kuin useat sidosryhmät ovat selkeästi ilmaisseet tukevansa lainsäädäntäprosessin jatkamista.

4. kehottaa Euroopan komissiota muokkaamaan kiertotaloutta koskevan lähestymistavan yhdenmetymmäksi ja kokonaisvaltaisemmaksi. Siirtyminen kiertotalouteen vaatii jätteen syntymisen ehkäisemisen ja uudelleenikäytön painottamisen ohella kattavaa ketjuajattelutapaa ja eri politiikanalojen ja aloitteiden yhteenkuuluvuuden parantamista. Viimeksi mainittuihin kuuluvat seuraavat: etenemissuunnitelma kohti resurssitehokasta Eurooppaa, seitsemäs ympäristöstä koskeva toimintaohjelma, energia- ja ilmastopaketti, ympäristöjalanjälki (elinkaariarviointi ja hiilijalanjälki) ja eurooppalainen biopohjainen strategia ”Innovointistrategia kestävästä kasvusta varten: biotalousstrategia Euroopalle”.

5. ottaa huomioon tässä yhteydessä Euroopan komission aikomuksen esittää vuoden 2015 loppuun mennessä ”paranneltu” ja ”kunnianhimoisempi” ehdotuspaketti. Komitea epäilee kuitenkin suuresti, onko tämänhetkistä parempiin kompromisseihin pääseminen mahdollista lukuisissa monitahoisissa aiheissa ja suhteellisen lyhyessä ajassa. Komitea muistuttaa tarpeesta asettaa selkeät ja luotettavat oikeudelliset suuntaviivat paikallis- ja alueviranomaisille ja korostaa kiertotalouden tarjoamaa valtavaa potentiaalia edistää talouskasvua. Komitea suosittaaakin, ettei hukata aikaa vaan jatketaan komission ehdotusten käsittelyä ja parantelua jo aloitetun lainsäädäntäprosessin puitteissa. Komitea kehottaa komissiota ja lainsäätäjiä ottamaan tulevassa työssään huomioon seuraavat huomioidut ja suositukset, jotka koskevat muun muassa kiertotalouden aseman vahvistamista tuotteiden varhaisissa suunnittelu- ja valmistusvaiheissa.

6. painottaa, että on välttämätöntä sisällyttää biotalous kiertotaloutta koskevaan EU:n tarkastelutapaan kokonaisuudessaan. Biotalouden vuotuinen liikevaihto on 22 miljardia euroa, ja se antaa tärkeän panoksen vihreään ja kestäväan kasvuun ja edistää uusia työllistämisen- ja markkinamahdollisuuksia. Biopohjaiset investoinnit tehdään useimmiten alue- ja paikallistasolla, missä luodaan uusia arvoketjuja ja työpaikkoja sikäläisten lukuisien alhaalta ylöspäin rakentuvien aloitteiden ansiosta.

7. muistuttaa tässä yhteydessä ennen kaikkea kiertotalouden tarjoamista erinomaisista mahdollisuuksista tuoda säästöjä EU:n yrityksille, viranomaisille ja kuluttajille. Komitea korostaa, että säästöt voitaisiin ohjata laajamittaisiin pitkän aikavälin investointeihin, jotka kohdistuvat EU:n talouteen ja jotka sitä kautta luovat pysyviä työpaikkoja EU:hun.

8. painottaa tarvetta jatkaa kiertotaloudelle suotuisan poliittisen kehityksen luomista kaikilla tasoilla – EU-, valtio- ja aluetasolla – toteuttamalla toimenpiteitä, joissa yhdistyvät järkevä sääntely, markkinapohjaiset välineet – joiden osalta erityinen paino on kierrätysmateriaalien käytön edistämässä –, tutkimus ja innovointi, kannustinmekanismit, tiedonvaihto ja vapaaehtoisuuteen perustuvien lähestymistapojen tukeminen. Komitea katsoo, että suunnittelu ja innovointi ovat olennaisia kiertotalouteen siirtymistä nopeuttavia tekijöitä, ja kehottaa komissiota tukemaan innovointia erityisesti EU:n innovointi- ja tutkimusohjelman (Horisontti 2020) puitteissa, tukemaan yhä useampien, tuotteisiin ja palveluihin soveltuvien kiertotalousmallien kehittelyä erityisesti johdonmukaisemman tuotepolitiikan puitteissa, jatkamaan ekosysteemien suunnitteludirektiivin tarkistamista ja soveltamista ottamalla käyttöön resurssitehokkuuskriteerit ja määrittämään, miten ympäristövaikutusten arviointia on tarkoitus käyttää tuotteiden ja prosessien suunnittelussa.

9. kannattaa ekosysteemien suunnittelua käsittelevän direktiivin soveltamista kestävyteen, modulaarisuuteen, uudelleenikäytettävyyteen ja kierrätettävyyteen liittyviin resurssitehokkuuskriteereihin. Tähän on myös sisällytettävä asianmukainen kuluttajaneuvonta, joka käsittelee myös tulevat ensisijaiset tuoteriikot vuosien 2015–2017 työsuunnitelmassa. Komitea on kehottanut tarkistamaan ekologista suunnittelua koskevan direktiivin ja sen täytäntöönpanotoimet perusteellisesti. Resurssitehokkuutta tulisi tässä yhteydessä edistää laajentamalla direktiivin soveltamisalaa muihin kuin energiatuotteisiin, joilla on merkittäviä ympäristövaikutuksia⁽⁴⁾.

⁽⁴⁾ Cdr 3751/2013, Cdr 1617/2013, Cdr 140/2011 fin.

10. painottaa sen merkitystä, että jo tuotantoprosessien varhaisissa vaiheissa kiinnitetään erityistä huomiota komposiittimateriaaleista valmistettuihin pakkauksiin, jotta voidaan vähentää tällaisista materiaaleista syntyvää jätettä, jota ei voida kierrättää lainkaan tai vain monimutkaisen ja kalliin tekniikan avulla. Komitea ehdottaa, että ympäristömerkki ulotettaisiin yhä useampiin palveluihin ja tuotteisiin, jotta sekä varmistetaan jätteiden vähentämistoimien helpompi toteuttaminen että tarjotaan kuluttajille hyödyllisempiä ja selkeämpiä ohjeita tuotteiden ja palvelujen ympäristövaikutusten vähentämiseksi.

11. pitää tervetulleena Euroopan komission esittämiä aloitteita ympäristöä säästävien julkisten hankintojen edistämiseksi. Tämä koskee erityisesti ohjeita mahdollisuuksista, joita uudet julkisia hankintoja koskevat direktiivit tarjoavat ympäristöä säästävien julkisten hankintojen alalla, ja suositusta, joka koskee seurantaä siitä, miten jäsenvaltiot onnistuvat saavuttamaan ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevan ohjeellisen 50 prosentin tavoitteen, sekä tukea ympäristöä säästävien julkisten hankintojen verkostojen luomiseksi viranomaisten keskuuteen. AK toistaa kuitenkin ehdotuksensa, jonka mukaan jäsenvaltioiden hallituksille ja EU:n toimielimille tulisi määrätä ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevia sitovia tavoitteita ⁽⁵⁾.

12. toistaa, että on välttämätöntä seurata Eurooppa 2020 -lippulaivahankkeen ”Resurssitehokas Eurooppa” edistymistä Eurooppa 2020 -strategian sekä siihen liittyvien EU-ohjauksjakson ja vuotuisen kasvuselvityksen puitteissa. Resurssitehokkuudesta on tehtävä erottamaton osa Eurooppa 2020 -strategiaa koskevien kansallisten raporttien järjestelmää, kansallisia uudistusohjelmia sekä maakohtaisia suosituksia. Komitea kehottaa tässä yhteydessä Eurooppa-neuvostoa sisällyttämään Eurooppa 2020 -strategian väliarviointiin uuden resurssituottavuuden yleistavoitteen, jonka mukaan resurssituottavuutta tulee vuoteen 2030 mennessä lisätä vähintään 30 prosenttia mitattuna BKT:n ja raaka-aineiden kulutuksen välisenä suhteena, mutta kansallisella tasolla jo olemassa olevat tavoitteet samanaikaisesti huomioon ottaen ⁽⁶⁾.

B. Direktiiviehdotuksesta, jolla muutetaan useita jätedirektiivejä

13. panee merkille, että jätehuollossa on edistytty ennakoivaan toimintatapaan perustuvan unionin säädöskehityksen ansiosta. Alueiden komitea korostaa, että tietyt jäsenvaltiot ja paikalliset alueviranomaiset ovat saavuttaneet EU:n tavoitteet tällä alalla ja ylittävät ne. Komitea katsoo, että tulevassa lainsäädännössä tulee ottaa huomioon erilaiset lähtötilanteet ja auttaa erityisesti heikoiten suoriutuvia jatkamaan ja lisäämään tämänsuuntaisia ponnistelujaan.

14. katsoo, että vastuullisessa ja kestäväpohjaisessa jätehierarkiapolitiikassa on pyrittävä vähentämään mahdollisimman paljon jätteen tuottamista ja supistamaan jätteistä ja jätehuollosta ihmisten terveyteen ja ympäristöön kohdistuvia haittavaikutuksia mutta myös vähentämään resurssien kulutusta ja palauttamaan talouden kiertoon jätteiden sisältämät raaka-aineet. Alueiden komitean mielestä jätehierarkian noudattaminen on tehokkain keino vähentää jätehuollosta aiheutuvia taloudellisia ja rahoituskustannuksia, ja siksi onkin harmillista, ettei komission tiedonannossa tarkastella mahdollisuutta sisällyttää jätteisiin liittyvään puittedirektiiviin sitovaa yleistä jätteiden määrän vähentämistavoitetta.

15. katsoo, että olisi helpotettava niiden mekanismien soveltamista, joiden avulla määritellään, että tuote on sivutuote tai että sitä ei enää luokitella jätteeksi. Tämä on näet yksi suorimmista tavoista edistää materiaalien palauttamista tuotantosyklin ja siten siirtymistä kohti kiertotaloutta.

16. tähdentää, että EU:n alueiden ja jäsenvaltioiden väliset erot voimassa olevassa jätehuoltolainsäädännössä asetettujen tavoitteiden noudattamisessa ⁽⁷⁾ huomioon ottaen on erittäin tärkeää kannustaa yhteistyön tekemiseen ja hyvien käytänteiden levittämiseen tällä alalla, jolloin autetaan heikommin edistyneitä saavuttamaan lopulliset päämäärät. On kuitenkin otettava huomioon, että haja-asutusvaltaisilla ja harvaan asutuilla alueilla sekä alueilla, missä etäisyydet jätteenkäsittelylaitoksiin ovat pitkät, jätehuoltokustannukset nousevat ja jätetettömyyden lopullinen tavoite on hyvin vaikea saavuttaa.

17. huomauttaa, että on syytä luoda markkinat jätteistä saataville materiaaleille ja niistä valmistetuille tuotteille laatimalla yhdenmukainen oikeudellinen kehys ja takaamalla lisäksi tasa-arvoiset mahdollisuudet kaikille toimijoille, jotka hyödyntävät näitä materiaaleja ja palauttavat ne talouden kiertoon.

⁽⁵⁾ CdR 140/2011 fin.

⁽⁶⁾ CdR 140/2011 fin.

⁽⁷⁾ Direktiivit 2008/98/EY, 99/31/EY ja 94/62/EY.

18. korostaa alue- ja paikallisyhteisöjen keskeistä roolia tämän alan lainsäädännön täytäntöönpanossa, jätteiden käsittely- ja varastointi-infrastruktuurin luomisessa ja rahoittamisessa sekä jätevirtojen toimivan hallinnon varmistamisessa; viimeksi mainittu tehtävä on yksi laajimmista alue- ja paikallisyhteisöjen vastuulla olevista haasteista. Alueiden komitea toivoo edelleen, kuten se on todennut aiemmassakin lausunnossaan⁽⁸⁾, että paikallis- ja alueyhteisöt otettaisiin tiiviimmin mukaan tarkistamaan tavoitteita, jotka asetetaan niiden noudatettavaksi. Komitea pyytää tässä yhteydessä EU:ta varmistamaan, että paikallis- ja alueyhteisöt saavat tukea ja niiden kanssa tehdään yhteistyötä tasolla, joka noudattaa täysin toissijaisuusperiaatetta.

19. pitää valittavana, että ehdotetulla direktiivillä ei edistetä riittävästi energian tuottamista kierrätettäväksi kelpaamattomista jätteistä – jätteen hyödyntämisprosessin viimeisenä vaiheena –, vaikka se parantaisi jäsenvaltioiden mahdollisuuksia vastata niille kaikille asetettuihin kunnianhimoisiin tavoitteisiin ja vahvistaisi samalla Euroopan unionin energiaomavaraisuutta.

20. katsoo, että Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviehdotukseen liitetyn vaikutuksenarvioinnin tulokset⁽⁹⁾ ovat varsin optimistisia, ja kehottaa komissiota täsmentämään tietoja, joiden pohjalta arviointi on laadittu. Tämä koskee etenkin tieteellisiä perusteita, joiden nojalla komissio on valinnut tietyn lähestymistavan, kyseisen menettelyn kustannuksia ja sitä, onko järkevää valita kriteeriksi parhaiten suoriutuvien jäsenvaltioiden tilanne.

21. katsoo aiempien suositustensa⁽¹⁰⁾ mukaisesti, että jäsenvaltioiden ja paikallis- ja alueviranomaisten on nopeutettava taloudellisten välineiden järjestelmällistä käyttöönottoa jätehuollossa, esimerkiksi edistämällä tällaisten välineiden sisällyttämistä jätehuoltosuunnitelmiin ja sääntöjen noudattamista koskeviin suunnitelmiin (osana varhaisvaroitusjärjestelmää) ja edistämällä laajennettua tuottajan vastuuta. Komitea korostaa näiden välineiden mahdollisuuksia tuottaa paikallis- ja alueyhteisöille tuloja, joita ne voivat käyttää jätetavoitteiden täytäntöönpanoon ja noudattamisen valvontaan liittyvien hallinnollisten kustannusten (osittaiseen) kompensoimiseen ja jotka antaisivat myös varat roskien siivoamiseen liittyviä toimia, kierrätystä ja muita ympäristöhankkeita varten.

Määritelmät

22. kehottaa neuvostoa ja Euroopan parlamenttia säilyttämään direktiiviehdotuksen liitteessä VI *yhdyskuntajätteen* yksiselitteisen määritelmän. Määritelmää olisi selvennettävä niin, ettei se enää perustu jätteen *kerääjätahoon* vaan kerätyn jätteen *laatuun*. Yhteinen selkeä määritelmä tarvitaan, jotta voidaan varmistaa toimien yhdenmukaisuus ja asianmukainen täytäntöönpano sekä vertailla eri paikallis- ja alueyhteisöjen ja jäsenvaltioiden saavutuksia.

23. on tyytyväinen ehdotukseen muuttaa sellaisen jätteen määritelmää, jota pidetään *uudelleenkäyttöä ja kierrätystä varten valmisteltuna*. Vaikka määritelmä ei vielä aivan täysin perustu tuloksiin, se vastaa pyyntöjä, joita alueiden komitea oli aiemmin esittänyt kierrätystehokkuudelle ja tosiasiallisesti kierrätetyille jättemäärille tarkoitettun yhteisen laskentamenetelmän käyttöön ottamiseksi⁽¹¹⁾.

24. suosittelee komissiolle, että se tarkistaa *keräystä* ja *erilliskeräystä* koskevat määritelmät, koska niistä on jäsenvaltioittain toisistaan eriäviä tulkintoja. Lisäksi alueiden komitea suosittaa, että myös *lajittelun* käsite määritellään, sekä tilastoihin ja viestintään että materiaalien laatuun liittyvistä syistä, sillä useat jäsenvaltiot mittaavat ja laskevat lajitteluasemille toimitettujen jättemäärät, ja niissä voi olla jopa 30 prosenttia epäpuhtauksia.

Yhteinen mittausmenetelmä

25. korostaa ja tukee ajatusta, että on tärkeää ottaa käyttöön *yhteinen kierrätystavoitteiden laskentamenetelmä* ja on tyytyväinen komission ehdotukseen. Tämä yksinkertaistaminen ja ”tulossuuntautuneen menetelmän” valinta mahdollistavat erilaisen suoriutumisen paremman vertailemisen EU:ssa ja edistävät jätteen muuntamista käyttökelpoisiksi resursseiksi. Komitea korostaa, että ehdotettuun laskentamenetelmään liittyy kuitenkin vielä avoimia kysymyksiä. Tiettyjen jätevirtojen osalta saattaa osoittautua varsin vaikeaksi saavuttaa tavoitteet nykyisiä tekniikoita soveltamalla. Komitea kehottaa Euroopan komissiota selvittämään menetelmää ja siinä käytettyjä määritelmiä ja tarpeen vaatiessa ehdottamaan mukautuksia.

⁽⁸⁾ CdR 1617/2013.

⁽⁹⁾ SWD(2014) 208 final.

⁽¹⁰⁾ CdR 3751/2013, CdR 1617/2013.

⁽¹¹⁾ CdR 3751/2013.

Jätteen syntymisen ehkäiseminen ja hallinnointimallien optimointi

26. panee merkille, että "jätehierarkian" tärkeysjärjestyksen kärjessä on jätteiden syntymisen estäminen, ja jätehierarkian periaatteiden noudattamiseksi tämä olisikin asetettava kaikkien muiden asioiden edelle ottaen myös huomioon, että jätteet ovat olennainen osa kiertotaloutta. Sen vuoksi komission olisi ensi sijassa ehdotettava *jätteen syntymisen ehkäisemistä koskevia velvoittavia tavoitteita*, joihin liittyy saastuttaja maksaa -periaatteen kokonaisvaltaisen soveltamisen lisäksi myös taloudellisia kannustimia.

27. toistaa pyyntönsä, että asetetaan sitova tavoite yhdyskuntajätteen syntymisen ehkäisemiselle tai sen vähentämiselle EU:ssa, jotta yhdyskuntajätteen määrä henkeä kohden olisi vuoden 2020 mennessä 10 prosenttia pienempi kuin se oli vuonna 2010⁽¹²⁾.

28. suosittaa, että toteutetaan muun muassa seuraavanlaisia lisätoimenpiteitä jätteiden erilliskeräyksen ja kierrätyksen parantamiseksi: edistetään kotitalousjätteen imukuljetusta erillisiin keräyssäiliöihin; sijoitetaan rakennustyömaille monilokeroisia säiliöitä, joilla helpotetaan eri tyyppisen rakennus- ja purkujätteen erottelua ja siitä huolehtimista; kehitetään hallintamalleja ja välineistöä aurinkopaneeleista syntyvän jätteen – jonka ennustetaan lisääntyvän tulevaisuudessa – kierrättämiseksi sekä perustetaan infrastruktuuriverkosto käyttöikänsä loppuun tulleiden ajoneuvojen puhdistusta ja hyödyntämistä varten.

Laajennettu tuottajan vastuu

29. korostaa, että kiertotalouteen siirryttäessä on paitsi tarkasteltava jätehuoltoa myös otettava mukaan tuotekehitykseen ja -valmistukseen liittyvät alat. Jotta tuotteita pystyttäisiin helposti kierrättämään ja asettamaan saataville, on edistettävä ympäristön huomioon ottavaa tuotesuunnittelua sekä sellaisten teknologioiden yleistämistä, jotka tuottavat vain vähän tai ei ollenkaan jätettä.

30. kehottaa neuvostoa ja parlamenttia hyväksymään jätteitä koskevan puitedirektiivin 8 artiklaan tehdyn muutosehdotuksen, joka liittyy laajennettuun tuottajan vastuuseen ja jonka mukaan jäsenvaltiot veloitetaan jatkossa – eikä vain kehoiteta – kannustamaan tuotteiden ekotehokkuuden varmistamiseen ja ekosuunnitteluun, jotta tuotteet muun muassa ovat kestäviä ja kierrätykseen soveltuvia, ja ottamaan huomioon tuotteiden vaikutukset koko niiden elinkaaren ajan.

31. panee merkille, että ehdotetussa direktiivissä ei ole asetettu yhtään määrällistä tavoitetta ympäristön huomioon ottavan tuotesuunnittelun edistämiseksi, ja edellyttää talouden toimijoiden kantavan entistä suuremman vastuun ympäristöstä. Niin ollen komitea toivoo, että annetaan konkreettisia suosituksia markkinoille saatettavien tavaroiden koostumukseen lisättävien kierrätysmateriaalien prosenttiosuudesta. Komitea kiinnittää huomiota myös ympäristömerkkiin hyödyllisenä välineenä.

32. toteaa, että laajennetun tuottajan vastuun periaate, jota sovelletaan valmistajiin ja maahantuojiin, on osoittautunut tehokkaaksi keinoksi jätteiden syntymisen ehkäisemiseen tarkoitettuja toimia painottavassa politiikassa. Alueiden komitea toivoo kuitenkin liitännäistoimien toteuttamista sen varmistamiseksi, etteivät kustannukset koidu lopullisen käyttäjän ja kuluttajan maksettaviksi ja että saatu tuotto sijoitetaan takaisin jätehuoltoprosessiin.

33. tukee edelleen laajennetun tuottajan vastuun periaatteen lujittamista EU:n lainsäädännössä⁽¹³⁾ vähimmäisvaatimusten käyttöönottoa koskevan ehdotuksen avulla (keräyskustannusten kattaminen, jätevirtojen hallinnointi ja käsittely, kansalaistiedotuksesta ja tuotesuunnittelun muokkaamisesta ympäristömyötisemmäksi koituvat kulut).

Tavoitteet

34. kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa pysymään kunnianhimoisina komission ehdottaman yhdyskuntajätteen uudelleenkäyttö- ja kierrätystavoitteen suhteen. Alueiden komitea on myös tyytyväinen uuteen säännökseen, jonka mukaan jäsenvaltioiden on sisällytettävä jätehuoltosuunnitelmiinsa kriittisiä raaka-aineita merkittävästi sisältävien jätteiden kierrätystä koskevia toimenpiteitä.

⁽¹²⁾ CdR 1617/2013.

⁽¹³⁾ CdR 1617/2013.

35. suosittaa, että unionin lainsäädännöstä tehdään samalla kertaa sekä kunnianhimoista että realistista. Alueiden komitea korostaa, että yhteistä laskentamenetelmää koskevaan ehdotukseen yhdistettyinä tavoitteiden muuttamista koskevat ehdotukset voivat osoittautua raskaaksi haasteeksi useille jäsenvaltioille ja paikallis- ja alueyhteisöille, varsinkin mikäli niillä on ollut vaikeuksia panna nykyistä lainsäädäntöä täytäntöön. Uudet tavoitteet pitäisi asettaa sen jälkeen, kun on analysoitu yksityiskohtaisesti voimassa olevien tavoitteiden noudattamatta jättämisen syyt ja niiden vaikutuksia alueeseen, sillä demografiset ominaispiirteet ovat erityisen merkittävä tekijä eräillä alueilla, missä väestötiheys on äärimmäisen alhainen. Komitea ehdottaa, että määritetään samalla kertaa sekä kunnianhimoisia että realistisia kierrätystavoitteita, jotka pohjautuvat jäsenvaltioiden ja niiden paikallis- ja alueviranomaistahojen kanssa käytyyn perusteelliseen keskusteluun toimenpiteistä, joiden avulla voidaan taata niiden tehokas seuranta ja onnistunut toteutus.

36. korostaa, että nykyisten tavoitteiden soveltaminen vaihtelee huomattavasti jäsenvaltioittain ja alueittain. Se kiinnittää kuitenkin huomion siihen, että tietyissä jäsenvaltioissa saadut myönteiset tulokset osoittavat myös, että kunnianhimoisetkin tavoitteet ovat saavutettavissa tai ainakin niitä voidaan lähestyä, kunhan olosuhteet ovat suotuisat ja tarvittava hallintokapasiteetti on saatu aikaan sinne, missä sitä ei vielä ole lainkaan⁽¹⁴⁾.

37. vetoaa ponnekkaasti sen puolesta, että uudessa direktiivissä asetetut tavoitteet korreloivat kierrätettyjen tai talteen otettujen aineiden laadun kanssa siten, että kierrätetyt materiaalit eivät ole vahingollisia ympäristölle eivätkä ihmisten terveydelle ja voidaan varmistaa kyseisten aineiden tasavertainen kilpailu markkinoilla primaariraaka-aineiden kanssa. Lisäksi olisi määriteltävä yhdenmukaiset ja selkeät laskentaperusteet todellisten kierrätyskiintiöiden selvittämiseksi.

38. kehottaa säilyttämään pakkausjätteen kierrätykselle vuosiksi 2020, 2025 ja 2030 kunnianhimoisen tavoitetason ja kannattaa ehdotettua kierrätysasteen laskentatavan yhtenäistämistä, jonka mukaan kierrätysaste rajataan koskemaan vain kierrätystoimintaa sen sijaan, että se koskisi talteenottoa ja kierrätystä kuten nykyisin. Määrälliset kierrätystavoitteet tulee asettaa ehdotetun laskentatavan muutosten vaikutustarkastelujen jälkeen. Myös pakkausten suora uudelleenkäyttö tulee ottaa laskentamenetelmissä ja tavoitteissa huomioon. AK on aiemmin pyytänyt, että tarkastellaan mahdollisuuksia nostaa muovipakkausten kierrätysaste 70 prosenttiin ja lasin, metallin, paperin, pahvin ja puun kierrätysaste 80 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä.

39. toistaa esittämänsä pyynnön, että EU:n tarkistettuun direktiiviin sisällytetään uusi *biojätteen kierrätystavoite* alan kehittämiseksi ja määrällisten tavoitteiden käyttöön ottamiseksi⁽¹⁵⁾. Lisäksi komissio voisi myös asettaa pakollisia kompostin laatuksia koskevia biojätteen kierrätysmarkkinoiden ja ympäristönsuojelun edistämiseksi⁽¹⁶⁾. Tätä varten voisi olla hyödyllistä laatia kansalaisille jaettavia ohjeita, jotta parannettaisiin kerättyjen ja kompostointiin tarkoitettujen biojätteiden laatua.

40. kehottaa jälleen painokkaasti asettamaan uudelleenkäytön valmistelua koskevia täydentäviä tavoitteita, jotka ovat sitovia ja kullekin jäsenvaltiolle erillisiä ja ominaisia ja jotka koskevat erityisesti kalusteita, tekstiilejä ja sähkö- ja elektroniikkalajetettuja, semminkin kun tällaisia tavoitteita on eräissä maissa jo asetettu valtakunnallisella tai alueellisella tasolla⁽¹⁷⁾.

Jätteen sijoittaminen kaatopaikoille

41. on – Euroopan parlamentin kehoitettua ottamaan asteittain käyttöön kiellon viedä jätteitä kaatopaikalle⁽¹⁸⁾ – vaatinut, että kaiken kierrätettävän jätteen ja biojätteen kaatopaikoille sijoittaminen kielletään vuoteen 2020 mennessä⁽¹⁹⁾. Alueiden komitea toistaa asian suhteen Euroopan parlamentille ja neuvostolle esittämänsä pyynnön, että säilytetään ainakin ehdotettu tavoite, jonka mukaan 1. tammikuuta 2025 alkaen ei mitään biojätettä saa enää viedä kaatopaikoille ja kierrätyskelpoiset jätteet kerätään erikseen ja tosiasiallisesti kierrätetään aina kun se on teknisesti mahdollista ja taloudellisesti kannattavaa.

⁽¹⁴⁾ Ks. myös kiertotalouspakettia koskeva alueellisten vaikutusten arviointiraportti, CdR 05609/2014.

⁽¹⁵⁾ CdR 74/2009 fin.

⁽¹⁶⁾ CdR 1617/2013.

⁽¹⁷⁾ CdR 1617/2013, CdR 3751/2013, CdR 140/2011 final.

⁽¹⁸⁾ Euroopan parlamentin mietintö resurssitehokkaasta Euroopasta, (2011/2068(INI)) 8. toukokuuta 2012.

⁽¹⁹⁾ CdR 3751/2013 ja CdR 1617/2013.

42. pyytää tarkistamaan vähennystavoitteiden muotoilua, koska esitetystä laskennasta ja suhteutuksesta on sekoitettu käsitteet "tavanomaisen jätteen kaatopaikka" ja "yhdyskuntajäte", vaikka tavanomaisen jätteen kaatopaikoille voidaan viedä muutakin kuin yhdyskuntajätettä. AK ehdottaa myös, että ehdotettuun vapaaehtoiseen tavoitteeseen, jonka mukaisesti kaatopaikalle vietävän jäännösjätteen osuus saa olla enintään 5 prosenttia vuoteen 2030 mennessä, voitaisiin lisätä joustavampia elementtejä. Komitea korostaa kuitenkin, että se tulee muuttua sitovaksi kyseisten jätteiden kaatopaikalle viennin vähentämistä koskevaksi tavoitteeksi. Tämä vastaisi paremmin seitsemännessä ympäristöalan toimintaohjelmassa esitettyyn tehtävänantoon ja olisi enemmän alueiden komitean aiempien suositusten mukainen ⁽²⁰⁾.

43. kehottaa komissiota toimimaan edelleen rakennus- ja purkujätteen kierrätysasteen parantamisen puolesta ja erityisesti arvioimaan, onko yksi ainoa rakennus- ja purkujätettä koskeva tavoite riittävä kannustamaan erilaisen rakennusjätteen keräämiseen, lajitteluun ja kierrätykseen vai olisiko tarpeen määrittellä omat tavoitteet niille rakennusmateriaaleille, joiden rakennus- ja purkujätteen määrä on pienempi.

Varhaisvaroitus- ja selontekojärjestelmä

44. on tyytyväinen siihen, että on otettu käyttöön varhaisvaroitusselontekojärjestelmä, jonka avulla on tarkoitus valvoa uudessa direktiivissä ehdotettujen kierrätystavoitteiden noudattamista. Tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävät suunnitelmat ovat samansuuntaisia kuin alueiden komitean suositukset kullekin jäsenvaltiolle laadittavista erityisistä etenemissuunnitelmista. Komitea kehottaa kuitenkin komissiota tarjoamaan jäsenvaltioille metodologista tukea mainittujen suunnitelmien laatimisessa.

45. komitea kannattaa lisäksi veloitetta laatia vuosittain kertomus, jota täydennetään laadunvalvontakertomuksella ja jonka riippumaton kolmas osapuoli todentaa. Tämä säännös voisi luoda tarvittavat edellytykset sille, että jokaisen jäsenvaltion tavoitteistaan selviytymistä arvioidaan paremmin ja että mahdollistetaan toimenpiteitä tulosten parantamiseksi tässä asiassa.

46. esittää, että vuosikertomuksen toimittamisen kolmannen osapuolen todennettavaksi tulisi olla pakollista vain, mikäli epäillään kertomuksen käsittelemän aineiston luotettavuutta. Komitea suosittelee, että komissio määrittelee objektiiviset kriteerit ja tarjoaa metodologista tukea tällaisen todentamisen suorittamiseksi.

Toissijaisuusperiaate ja suhteellisuusperiaate

47. katsoo, että yhdyskuntajätteen, pakkausjätteen ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromun kierrätystä koskevat uudet tavoitteet, kierrätettävän jätteen kaatopaikalle vientikielto ensin vuoteen 2025 ja sen jälkeen vuoteen 2030 mennessä, varhaisvaroitusselontekojärjestelmä tai kertomusveloitteiden muuttaminen eivät anna syytä huoleen toissijaisuusperiaatteen toteutumista ajatellen. Erot nykyisten tavoitteiden saavuttamisen asteesta sekä komission uusille tavoitteille esittämä aikataulu tuottavat kuitenkin tiettyjä vaikeuksia suhteellisuusperiaatteen kannalta ⁽²¹⁾.

Delegoidut säädökset

48. panee huolestuneena merkille useat uuden direktiivin säännökset, jotka oikeuttavat komission hyväksymään delegoituja säädöksiä.

⁽²⁰⁾ CdR 3751/2013 ja CdR 1617/2013.

⁽²¹⁾ Alueiden komitean selonteko toissijaisuusperiaatteen toteutumisen seurantaverkoston ja toissijaisuusperiaatetta käsittelevän asiantuntijaryhmän kuulemisesta, 2014.

II MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

COM(2014) 397 final – 2014/0201 (COD)

Muutos direktiivin 2008/98/EY 1 artiklan 6 kohtaan – 8 artiklan muuttaminen, b kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>b) Korvataan 2 kohta seuraavasti:</p> <p>”2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet tuotteiden suunnittelun edistämiseksi, jotta voitaisiin vähentää niiden ympäristövaikutuksia ja jätteen syntymistä tuotannon ja tuotteen myöhemmän käytön aikana niin, etteivät tällaiset toimenpiteet vääristä sisämarkkinoita.</p> <p>Näihin toimenpiteisiin on sisällyttävä toimenpiteitä, joilla edistetään sellaisten tuotteiden kehittämistä, tuotantoa ja markkinoille saattamista, jotka ovat monikäyttöisiä ja teknisesti kestäviä ja jotka jätteeksi muututtuaan soveltuvat uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen jätehierarkian asianmukaisen täytäntönpänon helpottamiseksi. Toimenpiteissä on otettava huomioon tuotteiden koko elinkaaren vaikutukset.”;</p>	<p>b) Korvataan 2 kohta seuraavasti:</p> <p>”2. <u>Euroopan komission ja</u> Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet taatakseen, <u>että tuotteiden suunnittelun edistämiseksi, jotta voitaisiin toteutetaan siten, että voidaan</u> vähentää niiden ympäristövaikutuksia ja jätteen syntymistä tuotannon ja tuotteen myöhemmän käytön aikana niin, etteivät tällaiset toimenpiteet vääristä sisämarkkinoita.</p> <p>Näihin toimenpiteisiin on sisällyttävä toimenpiteitä, joilla edistetään sellaisten tuotteiden kehittämistä, tuotantoa ja markkinoille saattamista, jotka ovat monikäyttöisiä ja teknisesti kestäviä ja jotka jätteeksi muututtuaan soveltuvat uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen jätehierarkian asianmukaisen täytäntönpänon helpottamiseksi. Toimenpiteissä on otettava huomioon tuotteiden koko elinkaaren vaikutukset.”;</p>

Perustelu

Merkittävimmät muutokset voidaan toteuttaa tuotannon alkuvaiheessa, jotta resurssit saadaan hyödynnettyä tehokkaasti. Tuotteiden suunnitteleminen paremmin siten, että tuotteita voidaan käyttää uudelleen, korjata ja kierrättää, ja niiden pakkaaminen optimaalisella tavalla voivat ehkäistä huomattavasti jätteiden syntymistä, mikä on alan tärkein tavoite, tärkeämpi kuin kierrätys ja uudelleenkäyttö. On siis laadittava nykyistä kunnianhimoisempi ekosuunnittelupolitiikka sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolle.

Muutosehdotus 2

COM(2014) 397 final – 2014/0201 (COD)

Muutos direktiivin 2008/98/EY 1 artiklan 11 kohtaan

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>11) Korvataan 22 artiklan toinen kohta seuraavasti:</p> <p>”Jättemateriaalien saastumisen minimoimiseksi jäsenvaltioiden on varmistettava biojätteen erilliskeräys vuoteen 2025 mennessä.</p> <p>Komissio suorittaa biojätehuoltoa koskevan arvioinnin tehdäkseen tarvittaessa sitä koskevan ehdotuksen. Arvioinnissa tarkastellaan mahdollisuutta asettaa vähimmäisvaatimuksia biojätehuollolle sekä laatuvaatimuksia biojätekomposteille ja mädätteelle, jotta voidaan varmistaa ihmisten terveyden ja ympäristön suojelun korkea taso.”;</p>	<p>11) Korvataan 22 artiklan toinen kohta seuraavasti:</p> <p>”Jättemateriaalien saastumisen minimoimiseksi<u>Käyttökelpoisten jättemateriaalien saastumisen minimoimiseksi ja</u> Orgaanisten jätteiden optimaalisen kierrätyksen varmistamiseksi jäsenvaltioiden on varmistettava biojätteen erilliskeräys vuoteen 2025 mennessä.</p> <p>Komissio suorittaa biojätehuoltoa koskevan arvioinnin tehdäkseen tarvittaessa sitä koskevan ehdotuksen. Arvioinnissa tarkastellaan mahdollisuutta asettaa vähimmäisvaatimuksia biojätehuollolle <u>laatuvaatimuksia biojätekomposteille ja mädätteelle</u>, jotta voidaan varmistaa ihmisten terveyden ja ympäristön suojelun korkea taso.”;</p>

Perustelu

Biojäte ei saastuta. Biojätteen keräys tulisi järjestää sen perusteella, että biojätettä voidaan hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla, esimerkiksi biokaasuun perustuvaan energiantuotantoon tai lannoitetuotantoon, eikä huolehtia muiden jätteiden säilymisestä kuivina. Lisäksi ei tulisi pakottaa johonkin tiettyyn jätteiden keräys- tai käsittelyvaihtoehtoon. Joustavuus pitäisi aina sallia, jotta mukaudutaan paikallisiin oloihin ja uusiin teknologioihin. Tärkeintä on biojätteen laatu, ei sen keräys- tai hallintamenetelmä.

Muutosehdotus 3

COM(2014) 397 final – 2014/0201 (COD), liite VI

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Yhdyskuntajätteen koostumus</p> <p>Yhdyskuntajätteeseen sisältyy kotitalousjäte ja vähittäiskaupan, pienten yritysten, toimistorakennusten ja laitosten (kuten koulut, sairaalat, viranomaisten rakennukset) jätteet, jotka muistuttavat luonteeltaan ja koostumukseltaan kotitalousjätettä ja jotka kunnat tai niiden puolesta toimiva taho kerää.</p> <p>Siihen sisältyy:</p> <ul style="list-style-type: none"> — karkea jäte (muun muassa kodinkoneet, huonekalut ja patjat); — puutarhajäte, lehdet, nurmikonleikkuujäte, kadunlakaisujäte, roskasäiliöiden sisältö ja torialueiden puhdistusjäte; — tiettyjen kunnallisten palvelujen jäte, kuten puistojen ja puutarhojen hoidosta kertyvä jäte sekä katujen puhdistuspalvelujen aiheuttama jäte; <p>Siihen sisältyy myös samoista lähteistä peräisin oleva ja luonteeltaan sekä koostumukseltaan vastaava jäte,</p> <ul style="list-style-type: none"> — jota ei kerätä kuntien puolesta vaan jonka keräyksestä vastaavat suoraan tuottajien vastuujärjestelmät tai yksityiset voittoa tavoittelemattomat elimet uudelleenkäyttö- ja kierrätystarkoituksissa pääasiassa erilliskeräyksellä, — joka on peräisin maaseutualueilta, joilla ei ole säännöllistä jätehuoltopalvelua. <p>Siihen ei sisälly</p> <ul style="list-style-type: none"> — viemäriverkostosta ja jäteveden käsittelystä peräisin oleva jäte, puhdistamoliete mukaan lukien, — rakennus- ja purkujäte. 	<p>Yhdyskuntajätteen koostumus</p> <p>Yhdyskuntajätteeseen sisältyy kotitalousjäte ja vähittäiskaupan, pienten yritysten, toimistorakennusten ja laitosten (kuten koulut, sairaalat, viranomaisten rakennukset) jätteet, jotka muistuttavat luonteeltaan ja koostumukseltaan kotitalousjätettä ja jotka kunnat tai niiden puolesta toimiva taho kerää.</p> <p>Siihen sisältyy:</p> <ul style="list-style-type: none"> — karkea jäte (muun muassa kodinkoneet, huonekalut ja patjat); — puutarhajäte, lehdet, nurmikonleikkuujäte, kadunlakaisujäte, roskasäiliöiden sisältö ja torialueiden puhdistusjäte; — tiettyjen kunnallisten palvelujen jäte, kuten puistojen ja puutarhojen hoidosta kertyvä jäte sekä katujen puhdistuspalvelujen aiheuttama jäte; <p>Siihen sisältyy myös samoista lähteistä peräisin oleva ja luonteeltaan sekä koostumukseltaan vastaava jäte,</p> <ul style="list-style-type: none"> — jota ei kerätä kuntien puolesta vaan jonka keräyksestä vastaavat suoraan tuottajien vastuujärjestelmät tai yksityiset voittoa tavoittelemattomat elimet uudelleenkäyttö- ja kierrätystarkoituksissa pääasiassa erilliskeräyksellä, — joka on peräisin maaseutualueilta, joilla ei ole säännöllistä jätehuoltopalvelua. <p>Siihen ei sisälly</p> <ul style="list-style-type: none"> — viemäriverkostosta ja jäteveden käsittelystä peräisin oleva jäte, puhdistamoliete mukaan lukien, — rakennus- ja purkujäte. <p><u>Euroopan jäteluettelossa määritellään tarkkaan, mitkä jätteet kuuluvat yhdyskuntajätteisiin.</u></p>

Perustelu

Yhteinen määritelmä on tarpeen, jotta voidaan määrittää, toteuttavatko jäsenvaltiot jätelainsäädännössä asetetut tavoitteet, eikä paikallisviranomaisten suorituskyvyn arvioimiseksi. Näin ollen ”yhdyskuntajäte” pitäisi määrittää sen kerääjän sijaan sen sisällön eli siis sen koostumuksen perusteella. Yhdenmukaisuuden varmistamiseksi jäsenvaltioiden välillä kyseisen määritelmän tulisi lisäksi perustua Euroopan jäteluetteloon, joka puolestaan perustuu Euroopan komission päätökseen.

Bryssel 12. helmikuuta 2015

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA
